

هوپ هوپ نامه

*میرزه علی اکبر صابر

آزارلی کندچی

خسته اولموشدی بیر نفر دهقان،
گنجه - گوندوز اندیردی آه و فغان.

گلدی همسایه سی عیادتینه،
قونسولوق حقی نین رعایتینه،

دئدی، همسایه، وار نه به مثیلن؟
نه بشیر، نه ایسته بیر گونلون؟

دئدی: از بس کی، حالتیم یوخدر،
یشمکه هیچ رعیتم یوخدر.

دئدی: مثیلن اولورمی آلویه،
طعمی میخوش، قیزیل گولویه؟

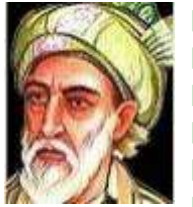
دئدی دهقان: عجب، عجب بیتره م،
سنه مین دفعه، چوخ ساغ اول، دتیره م.

دئدی: قیش دیر هنوز، همسایه،
میوه فصلی دگیل، دایان یابه.

دئدی دهقان: نه اینکی یابه قدر،
بلکه ساغالمارام بیر آیه قدر.

منی تزدن اجل تری بوروریرف
بای اولونجا سومو کلریم چوروزیر.

اشبو تمثیله مظهریز بیز ده،
خسته دهقان بنزیریز بیز ده.

صائب تبریزی

ادامه از شماره قبل...

پس از قرن پنجم هجری، زبان شعر فارسی به همت شاعران عارفی نظیر، سنایی، نظامی، مولانا، سعدی و حافظ در سبکی ویژه که بعدها سبک عراقی نامیدند، استحاله شد. پیش از ظهور این بزرگان، شعر فارسی مبتنی بر دریافت‌های حسی و بدوی از هستی بود. حماسه و قصیده غالبترین انواع ادبی و در مرحله‌ای پس از این دو، غزل عرصه بیان احساسات و عواطف شاعران موسوم به سبک خراسانی محسوب می شد. سبک خراسانی بر عناصری چون فخامت زبان و تصاویر شفاف و محسوس همراه با حس عاطفی غلیظ بنیاد گرفته بود. جهان بینی اکثر شاعران این دوره (به استثنای یکی دو تن) بیش از آن که افلاکی و حقیقی باشد، مجازی و دنیوی بود. شعر فارسی با گذر از سبک خراسانی و حضور و ظهور خلاق شاعرانی عارف در آن، زیبایی سرشار و متعالی و ظریفی عظیم و غنی و جوهی چندگانه پیدا کرد و اندیشه عرفانی غالبترین صبغه درونی آن شد. هر کدام از بزرگان این سبک همچون قله‌های تسخیر ناپذیری شدند که با گذشت سالیان دراز، هنوز سایه سنگینشان بر شعر و ادب فارسی گسترده است. در این سبک، برخلاف جهان حسی و ملموس سبک خراسانی، شعر پای در وادی مفاهیم انتزاعی گذاشت. به گونه‌ای که شاعران بزرگ، متفکران بزرگی نیز بودند. در همین دوران بود که غزل فارسی با دستکار بزرگانی چون حافظ و سعدی به اوج حقیقی خویش نزدیک شد. پس از قرن هشتم هجری اغلب شاعران، جز حفظ سنت و حرکت در حد و حدود و حاشیه آثار گذشتگان گامی فرایش ندادند. از قرن نهم به بعد، گروهی از شاعران - در جستجوی راهی تازه - کوشیدند تا شعر خود را از تقلید و تکرار رهایی بخشند. کوشش‌های این گروه در بیان صمیمانه و صادقانه حس و حال درونی و زبانی سهل و ساده و دور از تکلف و مناظره عاشق و معشوق خلاصه شد. از شاعران این گروه که در تذکره‌ها با عنوان شاعران وقوعی و یا مکتب وقوع نام برده می‌شوند، کسانی همچون یاقان، وحشی بافقی، اهلی و هلالی از بقیه معروفند. آثار شاعران مکتب وقوع اگر چه در کنار آثار دیگر سبک‌ها اهمیتی درخور پیدا نکرد، اما همچون پل ارتباطی بین سبک عراقی و سبک هندی زمینه‌ای برای پیدایش طرز نو بود. ادامه دارد

ناغیل

یاختی یولداش ایله پیس یولداش

بیری وار ایدی ، بیری یوخ ایدی . آلاهدان باشقا کیمسه یوخ ایدی .
ایکی یولداش وار ایدی ، بیری یاختی یولداش ، او بیرسی پیس یولداش .
گونلرین بیرینده بو ایکی یولداش چوخ گریب آختاراداندان سونرا ،
اوزلرینه بیر ایش تاپا بیلمه دیلر .
نتیله یک ، نتیله مه بگ آءه ، بو قرارا گلدیلر باشقا بیر شهره گنشدیب ،
اوردا اوزلرینه ایش تاپسیلار . بیر قدر چورک دسترخلارینا باغلابیب ،
او شهره دوغرو یولا دوشدولر .
گون اورتاچاغی بیر یولاغی باشینا بیتیشدیلر . ایکیسی ده آجالمیشدیلا، ال
اوزلرینه سو وروب ، گون اورتا یمه ی اوچون اوتوردولار .
پیس یولداش ، دئدی : یولداش سوفرانی آج سنین گتیردیکلریندن یشیه
ک ، آخشم چاغی دامیم یمه لی لریندن یشیه ریک .
یاختی یولداش هنج بیر سوز دئمه دن قبول اتندی .
دسترخانی آجیب یمه یه باشلا دیلار . بیر آرز دینجه لندن سونرا یشیدن یولا
دوشدولر . آخشم چاغی یورقون ارغین باشقا بیری بولاغین باشینا
بیتیشدیلر .
یاختی یولداش دئدی : یولداش من آجام سوفرانی آج ، یمه لی لریندن
یشیه ک پیس یولداش دئدی: قاچ گت ایشینن دالیسجا ، بو بیری تیکه
چورک آنچاق منی دو یور ایلسین .
یاختی یولداش دئدی : اوزون دئمه دین می ؟ سنین چورهینی یشیه ک ،
آخشم چاغی دامیم چوره یمی یشیه ریک .
پیس یولداش دئدی : من دئدیم سنین آغلینا نه گلمیشدی ؟ چوره ینی منه
وترمه یشیدن تات...
ایکی یولداش بیری بیلرینین اوستونه بوگوروب چیریشدیلار . سونرا
آریلبه هره سی بیری یول توتوب گنتدیلر .
یاختی یولداش ، گنتدی گنتدی بیری داغین اته نه بیتیشدی . اورادا بیری
کوهول واریدیر . فیکرلشدی یاختی دیر اورادا باتیب ، صاباح سحر
یولونا داوام و نرسین . کوهوله گیردی ، او یان بو یانا باحیب اوتورماق ایسته

اغنیبا گورچک احتیاجیمیزی،
گوستریر بزلره علاجیمیزی.

سؤیله بیرلر کی، وار حمیتیمیز،
تاکی، صحبت اولور ییغلسین پول.

در میان ائله دیکده پول سوزونی،
هر کس ایشدن کنار اندیر اوزونی.

سؤیله بیر، وقت یوخ بو تشکیله،
بو ایشی ساخلایق کلن ایله...

یوخ ایکن سنده بیری اوفاق قدرت،
من ناسیل سندن ایسته یم حاجت؟

ای اوغول، حاجتی خدایه دیله،
دردینی ذات کبریاه دیله.

جمله نین دردنی نین دواسی او دور،
عاجزین، قادرین خداسی او دور.

بنده آباق سی ایشیتیدی .
تتز گنشدیب بوجاقد ا گیزلندی . بیرینکه آیی گورومپ گورومپ سسی
ایله کلیب بوجاقد اوتوردو .
بیز آرسونرا بیری قورد تاپیلتی ایله ایچری یه گیردی ، سلام و ثریب بیری
طرفه اوتوردو .
داها سونرا بیری تولکو آستاجا ایچری یه گیردی ، اودا سلام و ثریب
اوتوردو . قورد دئدی : آئی قارداش ، چوخ سونینجکسن نه اولوبدور ؟
آیی دئدی : ائله دیر ! بیری خارابا تاپیشام آلتیندا بو یوک بیری خزانه وار دیر
هر گون اورایا گنشدیب یرنه نچه تپیک وورورام ، خزانه گورومپ
گورومپ سسه نیر .
سونرا قولاغیمی یرنه دایایب قولاق آسیرام . بیلیمسز نه کنفی وار ! چوخ
خوشوم کلیر . قورد دئدی : خبرین بوخدور ، شاهین قیزی خسته دیرنولکه
نین تمام حکیم لرینی گتیریلر اونو موعالیجه انده بیلمه بیلیر . شاه دندیدیر :
هر کیم اونو توختادا بیلسه قیزی اونا وتره جگک . قیزین داواسی منیم
پایمیدتدیر ! فیلان سورونون ایچینده بیری قارا قویون وار ، اونون بشینین
قورودوب قزین بورونونا پوله سه لر حالی دوزه لر .
من هر گون گنشدیب سورونون چنوره (اطراف) سینده گزیرم ، فورصت
تاپاندا گوروروب آرادان چیخام . آما لعته گلیمش چویان آمان وترمیر .
تولکو دئدی : آنچاق سیز مندن ایشیدین ، فیلان تپه نین دوشونده
بیرسیچانین یواسی وار .
بو سیچان هر گون اشرفی (سکه) لرینی گونون آلتینا سه رب اوتلارین .
اوستونده اویناخلایر .
اردی وار

عزیزه

*استاد شویبار

نه ظریف بیری گلین عزیزه سنی
منه لایق تساری یاراتمیشدی !
بیر ظریف روحه بیری ظریف جسمی
ازدواج قدر تیله قساتمیشدی !!!
عشقیمین بولولی سنی دوتوموش
هر نه دونیاده گول وار ، آتمیشدی
سانکی دوستاق ایکن من آزاد دیم
ائله عشقون منی یاهاتمیشدی !
سؤیدو کیم سانکی هم نفس اولالی
قفسیمدن منی چخارتمیشدی
جنت اتمیش منیم جهنمی می
یانماسین یاخامسین آزادتمیشدی
قصارا گون قارقاسی قوناندا منیم
آخ گونوم وار سادا قساراتمیشدی
آدی باتمیش اجل گلنده بیزه

من آیم چخدی گونده باتمیشدی
سارالب گون شافاخدا قان چناغین
قورخودان تیره ییب جالاتمیشدی
قارا بایگوش چالاندا آخ قوشومی
زعفران تک منی ساراتمیشدی
کور قضا نوز یولون گلندن وقته
چساره نین یوللارین داراتمیشدی
نه قدر اوغدوم آچمادین گوزیوی
گوز سکوت ابدله باتمیشدی
او آلا گوز اویمانادی کی منیم
بختیمی مین کره او ساتمیشدی
داها کبیریکلون اولوب نشتر
یارامین کوزمه سین قاناتمیشدی

سن نه یاختی ایشیتمدون بالالار
آنا وای ناله سین او جاتمیشدی
سنی وتردیم بهشت زهرا به
منه مولا الین اوزاتمیشدی
اورگی دوغراران آنان مه له دی
دونیا زهرین اونا یالاتمیشدی
سن باهار ائتدیگون چمنده خزان
هر نه گول خونجه وار سوزاتمیشدی
نه یامان یرده کوچدی کروانیمیز ؟
نه یشین یوک یابین دا جاتمیشدی
قیرخا سن یشمه دون جاوان گنتدون
من گنلیدیم کی بتدیم آتمیشدی
قوجا وقتیمده بو قسارا بختیم
منی قول تک بلایه ساتمیشدی !!!

یکهزار واژه اصل ترکی در پارسی

ادامه از قبل شماره....
۴۴۳- غلام= قولام و قولوم = قول (خدمت) + وم (اک) ملکی و گاهی تحبیبی) = خدمتکارم ، ترکیب غلام مانند خانم و بیگم (م.ه) است ؛ قولوقچی = خادم ، ۴۴۴- غلمان= غولمان و قولمان = قول (خدمت) + مان (مانند) = غلام مانند ، غلام ، پسر نوجوان خادم بهشت: فردا اگر نه روضه رضوان بما دهند × غلمان ز روضه حور ز جنت بدر کشیم / حافظ ۴۴۵- غنچه= قوتچا و قوتجا = شکوفه ناشکفته ، در ترکی قدیم یعنی عروس ؛ احتمالاً این کلمه بخاطر شباهت شکوفه گل به عروسی که در لباس عروسی است به آن تعمیم یافته است. ۴۴۶- غوره= قوزا= قوز(شور، تلخی (۳)) + (اک) = تلخه ، تنده ، انگور کال وترش ۴۴۷- غوزه= قوزا و قوز = غلاف و پوسته بعضی میوه ها و گیاهان ؛ قوزالاق = غوزه های میوه ۴۴۸- غوغا= قاقا و قوقا= قار (قاوماق و قووماق = راندن ، جنگیدن ، دور کردن ، تاختن ، تاراندن) + قا (اک) = دعوا ، بلوا ، هیاهو (۱۸) ۴۴۹- غول= قول = خدمتکار ، خادم ، غلام ؛ در اینجا بصورت مستتر معنای درشت هیکل و آدم زمخت را می توان برداشت کرد. شاید بخاطر اینکه از غول علیرغم درشت هیکل بودنش ، استفاده ابزاری می کردند به این اسم نامگذاری کرده اند. ۴۷۰- فر= قیر= تاب ، موی مجعد ؛ قیرلداماق = تاب خوردن ، فرجه = قیرچا = وسیله ای بصورت رشته های تابیده برای اصلاح صورت ، قیرقادان چیخماق = سر به هوا شدن ، فرفه = قیرقرا ، قیرلداق = هواکش ، قیرلداقچی = حقه باز ۴۷۱- فشنگ= فیشن و فیشنک = فیشه (فیشه مک = جهلن ، فوران کردن) + نگ (اک فاعلی) = جهنده ، فورانگر؛ فیشقا = سوت ، فیشقیرتی = فوران ، تبدیل فیشه ک به فشنک مانند تبدیل توفه ک است به فشنک و احتمالاً فشنک ک = فشننگ. ۴۷۲- فغفور= فغ پور= فغ (باخ: بیگ) + پور (پسر ، م.ه) = بیگ زاده ، بزرگ زاده ، لقب شاهان ترک و چین ؛ پادشاهی اشکانی که ۶۲ سال حکومت کرد (۲۷): چرا باید نهادن سر به تعظیم کی و کسری چرا باید کشیدن منت از فغفور و خاقانش / فضولی ۴۷۳- فر= فانان = فان + ار = ۴؛ حصار دور چراغ ، چراغ ، هر چیز ارتجائی مانند چوب و فلز ؛ همرشه یا فانوس (فان + پس) (۱) ؛ آنرا ترکی می دانند اما شروع کلمه ترکی با حرف ف خیلی نادر است. ادامه دارد

مشاهیر و شخصیت های چشمگیر آذربایجان

*تالیف: پروفور چنگیز قاجار

میر سید علی

چشم روزگار همچو چیزی ندیده است.
دست نویس اثر خمسه نظامی گنجوی در موزه لندن نگهداری می شود.
همین دست نویس در سال های ۱۵۴۳-۱۵۳۹ میلادی در کتابخانه سرای شاه طهماسب مورد استفاده قرار می گرفت و متخصصین این نسخه را نفیس ترین و گرانبهاترین دست نویس شرق به حساب آورده اند.
در صفحات این اثر تذهیب کاری های رنگی درحاشیه های آن تصاویر متنوع و مختلف با آب طلا به کار رفته است.
تعداد مینیاتورها چهارده تابلو و از طرف رسامان مشهور و نامی قرن ۱۶ میلادی سلطان محمد، آقامیرک، میرمصور،میرزاعلی تبریزی و مظفرعلی ترسیم گردیده است.
نوشته شاه محمود نیشابوری در یکی از صفحات آن دست نویس در هیچکس شبهه ای باقی نگذاشته و چشم روزگار همچو چیزی ندیده